

เกาหลีใต้ภายใต้ระบอบอำนาจนิยมของรัฐบาลประธานาธิบดีช็องมัน*
(South Korea under Authoritarianism of the Syngman Rhee Administration)

วิเชียร อินทะสี**
(Wichian Intasi)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของบทความนี้ เพื่อศึกษาถึงลักษณะการปกครองของประธานาธิบดีช็องมัน ที่ถูกพิจารณาว่าเป็นแบบเผด็จการอำนาจนิยม และในขณะเดียวกันเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลประธานาธิบดีช็องมันต้องปกครองเกาหลีใต้ในลักษณะดังกล่าว ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าประธานาธิบดีช็องมันมุ่งที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองของตนเอง เพื่อให้อยู่ในตำแหน่งได้อย่างยาวนาน โดยการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ตนเองได้รับประโยชน์ การทุจริตการเลือกตั้ง การใช้กฎหมายและกลไกราชการปราบปรามผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากรัฐบาล สำหรับปัจจัยที่เอื้อให้ผู้นำเกาหลีใต้คนแรกปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยม ได้แก่ สถานการณ์ในเกาหลีใต้ภายหลังการแบ่งแยกประเทศ สงครามเกาหลี บทบาทของสหรัฐอเมริกา อิทธิพลของลัทธิขงจื้อ วัฒนธรรมทางการเมืองของเกาหลี และบุคลิกภาพของผู้นำเอง

คำสำคัญ: เกาหลีใต้ ประธานาธิบดีช็องมัน อำนาจนิยม

* ในบทความนี้ การออกเสียงชื่อประธานาธิบดีคนแรกของเกาหลีใต้ใช้ว่า “ช็องมัน” โดยยึดถือการออกเสียงตามภาษาเกาหลี ซึ่งคำว่า “ช็” คือนามสกุล ซึ่งคนเกาหลีจะเรียกหรือเขียนนามสกุลก่อนชื่อตัว อนึ่ง คนเกาหลียังเขียน คำว่า “ช็” เป็นภาษาอังกฤษแตกต่างกันออกไป เช่น “Lee” “Rhee” และ “Yi” เป็นต้น ส่วนคำว่า “ช็องมัน” คือชื่อตัว ซึ่งมีอยู่สองคำคือ “ช็อง” กับ “มัน” และโดยทั่วไป คนเกาหลีจะมีชื่อตัวไม่เกินสองคำ ดังนั้น ประธานาธิบดีช็องมัน กับประธานาธิบดีช็องมัน รี ซึ่งออกเสียงตามการเขียนในภาษาอังกฤษ “Syngman Rhee” จึงหมายถึงบุคคล เดียวกัน

** นักวิจัย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Abstract

The objectives of this article are: firstly, to analyze what President Syngman Rhee that ruled South Korea during 1948 to 1960 had done in which they were against the democratic rule and made his government to be authoritarian; and secondly, to analyze factors that contributed the Syngman Rhee administration to be like that. The findings are that President Rhee consolidated and maintained his political power through employing illegal measures to amend constitution to hold political office without limited terms, interpreting the security law in a way that accordance with the interest of the political leader and the ruling party, using military and police as the political arm to suppress opposition politicians and people, and ensuring the winning outcome of ruling party by election rigging. For factors contributing President Rhee to be authoritarian are: South Korea's situations after the establishment; conflict between two Koreas and Korean War; the roles of the United States military; influences of Confucian; Korean political culture; and President Rhee's personality.

Keywords: South Korea, President Syngman Rhee, authoritarianism

บทนำ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ว่ารัฐบาลของประธานาธิบดีช็องมัน (Syngman Rhee) ที่ปกครองเกาหลีใต้ระหว่าง ค.ศ. 1948-1960 ดำเนินการอะไรที่ขัดต่อหลักการประชาธิปไตย และทำให้รัฐบาลของเขาถูกมองว่าเป็นรัฐบาลที่ใช้อำนาจเกินขอบเขต ประการที่สอง เพื่อเป็นการวิเคราะห์ถึงเงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลของประธานาธิบดีช็องมัน มีลักษณะเป็นรัฐบาลเผด็จการ ซึ่งผลจากการที่รัฐบาลใช้อำนาจไปในทางที่มิชอบ ได้มีผลให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจ และนำไปสู่การชุมนุมประท้วง จนในที่สุดประธานาธิบดีช็องมันต้องสละอำนาจ

ประธานาธิบดีช็องมันปกครองเกาหลีใต้ระหว่าง ค.ศ. 1948-1960 ภายใต้รัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ใน ค.ศ. 1948 ซึ่งบางส่วนของรัฐธรรมนูญมีการแก้ไขในเวลาต่อมา หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ การกำหนดให้รัฐบาลปกครองตามแนวทางประชาธิปไตย (Nahm, 2002) โดยให้หลักประกันด้านสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชน สมัชชาแห่งชาติ (National Assembly) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เลือกประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี โดยผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต้องได้คะแนนเสียงเห็นชอบจากสมัชชาแห่งชาติและมีวาระอยู่ในตำแหน่ง 4 ปี นอกจากนี้ กำหนดให้สมัชชาแห่งชาติเป็นองค์กรที่ถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายประธานาธิบดีและคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม

ระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ประธานาธิบดีช็องมันได้ออกมาตรการเพื่อรักษาอำนาจตนเอง และใช้อำนาจไปในทางที่มิชอบหลายครั้ง เพื่อที่จะทำให้ตนเองอยู่ในตำแหน่งผู้นำได้อย่างยาวนาน จากสภาพดังกล่าว จึงทำให้พัฒนาการทางการเมืองของเกาหลีใต้ ไม่เป็นไปในแนวทางการประชาธิปไตย โดยพรรคการเมืองฝ่ายค้านไม่สามารถถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายรัฐบาลได้

การรวบอำนาจทางการเมืองของประธานาธิบดีช็องมัน

นับตั้งแต่ดำรงตำแหน่งผู้นำเกาหลีใต้คนแรกใน ค.ศ. 1948 ประธานาธิบดีช็องมันได้ดำเนินกลยุทธ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เขารักษาอำนาจทางการเมืองได้อย่างยาวนาน จนเป็นเหตุให้ถูกจัดอยู่ในประเภทผู้นำแบบเผด็จการนั้น สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

1. การแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อผลประโยชน์ของผู้นำ ตามรัฐธรรมนูญบุคคลที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี จะต้องผ่านการเลือกจากสมัชชาแห่งชาติ โดยได้คะแนนเสียงสองในสามและมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่ในช่วงเวลาใกล้จะครบวาระ ประธานาธิบดีช็องมันตระหนักว่า อำนาจทางการเมืองของเขา มีความไม่แน่นอน เนื่องจากการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างตัวเขากับพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่สำคัญคือ พรรคประชาธิปไตยเกาหลี (Korean Democratic Party-KDP) ด้วยเหตุนี้ ในการเลือก

ประธานาธิบดีครั้งถัดไป หากสมัชชาแห่งชาติยังมีอำนาจในการเลือก เขาอาจประสบกับความพ่ายแพ้ ถ้าได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนไม่มากพอ จากความหวั่นเกรงดังกล่าว ประธานาธิบดีอีซึ่งมันจึงมีความคิดที่จะแก้ไขวิธีการเลือกประธานาธิบดี จากทางอ้อมมาเป็นทางตรง แต่สมัชชาแห่งชาติกลับไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดของเขา เพราะในการลงมติเมื่อวันที่ 18 มกราคม ค.ศ. 1952 มีผู้เห็นด้วยเพียง 19 เสียงและมีผู้ไม่เห็นด้วย 143 เสียง จึงทำให้แผนการของเขาไม่เป็นผล รัฐบาลของประธานาธิบดีอีซึ่งมันจึงได้ยื่นร่างแก้ไขไปยังสมัชชาแห่งชาติซ้ำอีกครั้ง โดยเหตุการณ์ในช่วงนี้ เป็นที่รู้จักกันในนาม “วิกฤตการณ์ทางการเมืองที่ปูซาน” (Pusan Political Crisis) (Kil, 2001) เหตุผลก็คือรัฐบาลต้องการให้ได้คะแนนเสียงสนับสนุนจำนวนสองในสาม เพื่อผ่านร่างการแก้ไข ประธานาธิบดีอีซึ่งมันจึงอาศัยจังหวะที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามเกาหลี ประกาศกฎอัยการศึกขึ้นบริเวณโดยรอบเมืองปูซาน อันเป็นที่ทำการของรัฐบาล สมาชิกสมัชชาแห่งชาติถูกขู่บังคับให้ลงคะแนนเสียงสนับสนุน ผลมีผู้เห็นชอบด้วยกับร่างแก้ไขจำนวน 163 คน จากสมาชิกทั้งหมด 166 คน โดยมีผู้คัดค้านเพียง 3 คน

ถึงแม้ประธานาธิบดีอีซึ่งมันสามารถดำรงตำแหน่งเป็นสมัยที่สอง โดยผ่านการเลือกตั้งโดยตรง เขาก็ยังเผชิญกับข้อจำกัดของรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1948 ที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอยู่ในตำแหน่งได้เพียง

สองวาระ ซึ่งในกรณีนี้เขาจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งต่อเป็นสมัยที่สาม ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ยื่นญัตติขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ ยกเลิกการกำหนดวาระผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี และยกเลิกตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อถึงการลงมติขอความเห็นชอบในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1954 รัฐบาลประสบความสำเร็จ เพราะขาดไปหนึ่งคะแนนเสียงที่จะได้สองในสาม อย่างไรก็ตาม ประธานสมัชชาแห่งชาติ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคเสรี (Liberal Party-LP) อันเป็นพรรครัฐบาลได้ประกาศในวันถัดมาว่า ญัตติการขอแก้ไขได้ผ่านการเห็นชอบ (Nahm, 2002) จึงเป็นผลให้ประธานาธิบดีอีซึ่งมันสามารถดำรงตำแหน่งผู้นำต่ออีกหนึ่งสมัยเป็นสมัยที่สาม ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ. 1956

2. การใช้กลวิธีที่มีขอบเพื่อเอาชนะการเลือกตั้ง ในสมัยของรัฐบาลประธานาธิบดีอีซึ่งมันมีพรรคการเมืองที่แสดงบทบาทสำคัญอยู่สองพรรคคือ พรรคประชาธิปไตยเกาหลี (KDP) และพรรคเสรี (LP) ถ้าจะถือตามค่านิยมพรรคการเมืองว่าเป็นการรวมตัวของกลุ่มบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อและอุดมการณ์ร่วมกัน ส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง โดยเสนอนโยบายของพรรคเป็นทางเลือกให้กับประชาชน พรรคการเมืองของเกาหลีในช่วงนั้น ก็คงไม่มีพรรคการเมืองใด ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าว เพราะต่างเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้น เพื่อสนับสนุนบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ เมื่อบุคคลดังกล่าวสูญเสีย

อำนาจหรือความนิยมลดลง การต่อสู้แย่งชิงอำนาจภายในพรรคก็จะเกิดขึ้นตามมา ในที่สุดพรรคการเมืองก็จะแตกสลายไป ลักษณะดังกล่าว จึงทำให้ผู้นำพรรคการเมืองมีคุณลักษณะไม่ต่างไปจากเหล่าขุนนาง ที่กุมอำนาจในสมัยราชวงศ์โจซอน (Choson Dynasty)¹

สำหรับพรรคการเมืองที่ประธานาธิบดีอึยซึงมันจัดตั้งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้เขามีความชอบธรรมในการอยู่ในอำนาจ ได้แก่ พรรคเสรี (LP) นับตั้งแต่พรรคนี้ถูกจัดตั้งขึ้นในปลาย ค.ศ. 1951 มวลสมาชิกพรรคส่วนใหญ่ จัดอยู่ในกลุ่มนักกบฏวอโยกซังที่ต้องการอำนาจ และเป็นกลุ่มคนที่จงรักภักดีต่อประธานาธิบดีอึยซึงมัน นอกจากนี้แกนนำของกลุ่ม ยังเป็นบุคคลสำคัญที่เคยอยู่ในแวดวงราชการมาก่อน ดังนั้นในการเลือกตั้งทั่วไป พรรคเสรี (LP) จึงใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ผลการเลือกตั้งออกมาชนะคู่แข่ง อาทิ การใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ การข่มขู่ การให้สินบน รวมถึงอาศัยกฎหมายด้านความมั่นคง ซึ่งวิธีการเหล่านี้ต่างขัดต่อกฎหมายและหลักการประชาธิปไตย นอกจากนี้ ในการผ่านร่างแก้ไขกฎหมายที่สำคัญ อาทิเช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ซึ่งจะต้องได้คะแนนเสียงเห็นชอบสองในสามทางพรรคเสรี (LP) ก็สามารถใช้กลวิธีอันมีชอบผ่านร่างการแก้ไข ดังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1954 (Eckert et al., 1990)

ส่วนพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่สำคัญในสมัยของประธานาธิบดีอึยซึงมัน คือ พรรคประชาธิปไตยเกาหลี (KDP) ซึ่งประกอบไปด้วยนักการเมืองที่นิยมขวา โดยในช่วงที่มีการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อปกครองประเทศเมื่อ ค.ศ. 1948 ทางพรรคให้การสนับสนุนรัฐบาลประธานาธิบดีอึยซึงมัน แต่เมื่อความขัดแย้งระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ขยายขอบเขตเป็นสงครามเกาหลี (Korean War) จึงส่งผลให้รัฐบาลต้องการมีอำนาจเพิ่มมากขึ้น โดยการออกกฎหมายปราบปรามนักการเมือง ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ที่แสดงการสนับสนุนหรือฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์ ผลจากการดำเนินนโยบายดังกล่าว จึงทำให้เกิดการแบ่งพรรคหรือกลุ่มทางการเมืองออกเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายที่สนับสนุนประชาธิปไตยกับฝ่ายที่ต่อต้านประชาธิปไตย โดยกลุ่มที่สนับสนุนการใช้อำนาจเผด็จการของรัฐบาลถูกจัดให้เป็นฝ่ายต่อต้านประชาธิปไตย ส่วนพรรคฝ่ายค้านหลักอย่าง พรรคประชาธิปไตยเกาหลี จึงจัดอยู่ในฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย (Kil, 2001) แต่เมื่อถูกกดดันจากรัฐบาลหนักยิ่งขึ้น ทางพรรคประชาธิปไตยเกาหลี จึงได้รวมตัวกับบรรดากลุ่มฝ่ายขวาอื่น ๆ และเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคชาตินิยมประชาธิปไตย (Democratic Nationalist Party-NDP) ใน ค.ศ.

¹ ราชวงศ์โจซอนปกครองเกาหลีระหว่าง ค.ศ. 1392-1910 ก่อนที่เกาหลีจะตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นใน ค.ศ. 1910 ในบางครั้ง ราชวงศ์โจซอนนี้ จะมีการเรียกว่าราชวงศ์อึยหรือยิ ตามสกุลของผู้ก่อตั้งราชวงศ์ คือ อึยซองเก หรือย็ซองเย (Yi Song-gye) ซึ่งต่อมาขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าแทโจ (Taejo)

1949 แต่ในปีถัดมากลับเผชิญปัญหาความแตกแยก จึงได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นพรรคประชาธิปไตย (Democratic Party-DP)

อย่างไรก็ตาม ทั้งพรรคประชาธิปไตยเกาหลีและพรรคประชาธิปไตย ต่างก็ถือเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้าน แต่สมาชิกพรรคที่มีบทบาทสำคัญกับเป็นกลุ่มนายทุนเจ้าของที่ดิน นักธุรกิจ ข้าราชการ และกลุ่มชนชั้นนำในยุคที่ญี่ปุ่นปกครอง ส่วนประชาชนทั่วไปยังคงถูกกีดกันในการแข่งขันเพื่ออำนาจทางการเมือง แม้พรรคประชาธิปไตยเกาหลีจะไม่สามารถทำการตรวจสอบรัฐบาลได้อย่างเต็มที่ ทางพรรคก็ยังได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองซึ่งยึดมั่นต่อหลักการประชาธิปไตย ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ ค.ศ. 1958 สมาชิกพรรคได้รับการเลือกตั้ง 79 ที่นั่ง แม้ว่าพรรคเสรีหรือพรรครัฐบาลได้ที่นั่งถึง 126 ที่นั่ง ส่วนพรรคเพื่อการรวมชาติ (Unification Party) ได้ 1 ที่นั่ง และผู้สมัครอิสระได้ 27 ที่นั่ง

3. การใช้กฎหมายความมั่นคงและกลไกราชการ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง จากพฤติกรรมของรัฐบาลประธานาธิบดีชุงม็อน ได้มีประจักษ์พยานหลายอย่าง ที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลใช้อำนาจในทางมิชอบต่อผู้ที่มีความเห็นตรงข้ามกับรัฐบาล หรือมีแนวโน้มให้การสนับสนุนหรือเห็นอกเห็นใจเกาหลีเหนือ ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1948 สมัชชาแห่งชาติได้ผ่านกฎหมายความมั่นคง (National Security Law) ในช่วงที่มีการกล่าว

อ้างกันว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์ก่อความวุ่นวายหรือชักชวนให้ประชาชนกระด้างกระเดื่องต่อรัฐบาลขึ้นที่ยอซู (Yosu) และซุนซอน (Sunchon)² กฎหมายนี้เหมือนกับที่เคยประกาศใช้ในช่วงที่ตกเป็นอาณานิคม โดยสาระสำคัญของกฎหมายได้ให้คำจำกัดความถึงการมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับรัฐบาลเอาไว้กว้างและคลุมเครือ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้กับรัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เพื่อจัดการกับฝ่ายตรงข้ามข้าม แต่ตามหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1948 กฎหมายความมั่นคงที่ประกาศใช้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะไม่เป็นการห้ามหรือจำกัดเสรีภาพในการพูด การเสนอข่าวสาร การชุมนุมและการรวมกลุ่ม เว้นแต่จะได้อำนาจเป็นการเฉพาะไว้ในกฎหมาย (Eckert et al., 1990) แต่ผลจากการที่กฎหมายขาดคำนิยามที่เฉพาะเจาะจง และพรรครัฐบาลต้องการที่จะผูกขาดอำนาจ ได้มีรายงานแสดงให้เห็นว่า ในช่วงที่รัฐบาลรณรงค์ต่อต้านคอมมิวนิสต์ มีประชาชนนับหมื่นคนถูกจับกุม เกือบทั้งหมดหาได้มีความเกี่ยวข้องกับพรรคคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด

ถึงแม้รัฐบาลสามารถใช้กฎหมายความมั่นคง เพื่อจัดการกับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าให้การสนับสนุนคอมมิวนิสต์ หรือมีความนิยมชมชอบกับเกาหลีเหนือ ทางรัฐบาลก็ยังเห็นว่า

² เป็นเมืองตั้งอยู่ในจังหวัดจอลลาใต้ (South Jeolla หรือ Jeollanam-do) ทางตอนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี

กฎหมายดังกล่าวยังใช้ไม่ได้ผลเต็มที่กับ สื่อมวลชน รวมถึงกิจกรรมทางการเมืองที่เป็น การต่อต้านรัฐบาล ด้วยเหตุนี้ จึงมีการแก้ไข กฎหมายความมั่นคงขึ้นใน ค.ศ. 1958 เพิ่มโทษ ในการจำคุกเป็น 5 ปี แก่ผู้ที่เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ การผ่านกฎหมายฉบับนี้ใช้เวลาพิจารณาไม่นาน นัก เนื่องจากสมาชิกพรรคฝ่ายค้านถูกกักบริเวณ นอกจากการแก้ไขกฎหมายความมั่นคงแล้ว สมาชิกแห่งชาติยังผ่านกฎหมายอีกหลายฉบับ ที่ เป็นการเพิ่มอำนาจให้กับฝ่ายรัฐบาลมีความ เข้มแข็งยิ่งขึ้น อาทิ การยกเลิกการเลือกตั้งใน ระดับท้องถิ่น ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้กับ รัฐบาลแต่งตั้งสมาชิกพรรคเสรี (LP) เข้าดำรง ตำแหน่งในองค์กรระดับท้องถิ่น

การประกาศใช้กฎหมายความมั่นคง ของรัฐบาลประธานาธิบดีช็องมัน ไม่ได้ก่อ ผลกระทบในทางลบต่อเฉพาะพรรคการเมือง ฝ่ายค้าน หรือผู้ถูกกล่าวหาว่าต่อต้านรัฐบาล เท่านั้น หากแต่ยัง ก่อ ผล ร ะ ท บ ต่อ สื่อสารมวลชน ซึ่งถือว่าเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มี ความสำคัญ ต่อการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย แต่รัฐบาลกลับมองว่าบรรดา สื่อสารมวลชนมุ่งวิพากษ์วิจารณ์ แล้วก่อให้เกิด การต่อต้านจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการนำเอามาตรการเข้มงวดหลายอย่าง ออกมาใช้ อันเป็นผลให้ผู้สื่อข่าว นักเขียนและ นักหนังสือพิมพ์ถูกจับกุมคุมขัง

4.การควบคุมและการปราบปราม นักการเมืองฝ่ายค้านและประชาชน กลวิธีอีก ประการหนึ่งที่ประธานาธิบดีช็องมัน ใช้เพื่อรวบ อำนาจและสร้างความแข็งแกร่งให้กับรัฐบาล นั้นก็คือ การควบคุมและการปราบปราม นักการเมืองฝ่ายค้านและประชาชน ด้วยเหตุนี้ ทหารและตำรวจจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือทาง การเมืองของพรรครัฐบาล และผู้ดำรงตำแหน่ง ระดับสูงทั้งในส่วนของตำรวจและทหารส่วนหนึ่ง จึงได้รับการแต่งตั้งจากผู้ให้การสนับสนุนพรรค เสรี (LP) เหตุผลก็เพื่อเป็นหลักประกันให้กับ รัฐบาลในการควบคุมสถานการณ์ หากเกิดการ ชุมนุมประท้วงต่อต้าน หรือให้หลักประกันในการ เลือกตั้งว่าพรรครัฐบาลจะประสบชัยชนะ

ถึงแม้รัฐบาลประธานาธิบดีช็องมัน ประสบความสำเร็จในการใช้กลวิธีและมาตรการ ต่าง ๆ ทั้งในรูปของกฎหมายและการใช้กลไก ของรัฐบาล ในการรักษาอำนาจเป็นเวลาเกือบ 12 ปี แต่การที่รัฐบาลมีอำนาจมาก ก็ไม่ได้เป็น หลักประกันในการจัดการกับความไม่พอใจของ ประชาชน หากความอดทนของประชาชนถึง ขีดจำกัด และในที่สุดรัฐบาลของประธานาธิบดีช็องมันก็ต้องหมดอำนาจลง เมื่อการเลือกตั้ง ประธานาธิบดีในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1960 ประธานาธิบดีช็องมันและพรรคเสรี (LP) ได้ใช้ กลไกของรัฐบาล โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจทำ การข่มขู่การเลือกตั้ง รวมทั้งใช้เงินจำนวน มหาศาล ที่ได้รับจากบรรดานักธุรกิจที่มี ผลประโยชน์อิงแอบกับพรรครัฐบาล ทำการ

รณรงค์หาเสียงการเลือกตั้ง (Lee, 1984) ความไม่พอใจต่อพฤติกรรมของรัฐบาล ได้เริ่มต้นขึ้นด้วยการชุมนุมประท้วงการเลือกตั้งที่เมืองมาซาน (Masan)³ ในเดือนมีนาคม และที่กรุงโซลในเดือนเมษายน ค.ศ. 1960 วิกฤติการณ์ทางการเมืองได้นำไปสู่การสิ้นสุดของรัฐบาลระบอบอำนาจนิยม เมื่อกองทัพปฏิเสธต่อคำสั่ง ที่จะใช้อาวุธเข้าสลายการชุมนุม ประธานาธิบดีอีซึงมัน จำต้องประกาศลาออกจากตำแหน่งในวันที่ 26 เมษายน โดยประชาชนเกาหลีในขณะนั้น ต่างก็คาดหวังว่าการสิ้นสุดของระบอบอำนาจนิยม อันเป็นผลจากการปฏิวัติเดือนเมษายน (April Revolution) นี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการมีรัฐบาลตามหลักการประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ประธานาธิบดีอีซึงมันจะประกาศลาออกจากตำแหน่ง กลุ่มทหารในกองทัพของเกาหลีใต้ได้มีการวางแผนที่จะก่อการรัฐประหาร โดยกำหนดเป้าหมายในการจัดคอร์ปชั่น ความไม่มีระเบียบวินัยทางการเงิน ความหย่อนสมรรถนะ และความแตกแยกในกองทัพ (Kim, 2004) แต่ในกลุ่มทหารที่จะก่อการรัฐประหารเอง กลับมีการแบ่งแยกออกเป็นสองกลุ่มระหว่างนายทหารระดับอาวุโสกับกลุ่มนายทหารแนวปฏิรูปซึ่งส่วนใหญ่เป็นระดับนายพัน และในกลุ่มแนวปฏิรูปนี้

มีนายพลปักจงฮี (Park Chung-hee) รวมอยู่ด้วย ซึ่งเขามีความเห็นว่าการก่อการรัฐประหาร ในช่วงที่มีการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลประธานาธิบดีอีซึงมัน ย่อมจะทำให้ภาพพจน์ของกองทัพเสียหาย ดังนั้นแผนการยึดอำนาจจึงถูกเลื่อนออกไป แต่ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1961 นายพลปักจงฮีก็สามารถนำทหารเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนในขณะนั้นได้สำเร็จ

มูลเหตุที่ทำให้รัฐบาลของประธานาธิบดีอีซึงมัน มีลักษณะเผด็จการอำนาจนิยม

1. สถานการณ์ในเกาหลีใต้
ภายหลังการก่อตั้งประเทศ ภายหลังได้รับเอกราชจากญี่ปุ่นใน ค.ศ. 1945 เกาหลีต้องถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนเหนือและส่วนใต้ และทั้งสองส่วนต่างเร่งรีบฟื้นฟูบูรณะดินแดนของตน เพราะในช่วงที่เกาหลีตกเป็นอาณานิคมราว 35 ปี ญี่ปุ่นได้แสวงหาผลประโยชน์ด้านทรัพยากร และการเกณฑ์แรงงานชาวเกาหลี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง จึงส่งผลให้ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกาหลีเลวร้ายลง ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการรัฐประหารที่เข้มแข็ง เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาคความยุ่งยากดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงรัฐบาลเกาหลีใต้ในขณะนั้น กล่าวได้ว่ารัฐบาลโดยลำพังคงไม่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง เพื่อให้ประชาชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากมูลเหตุที่สำคัญบางประการ (Nahm, 2002) ประการ

³ ตั้งอยู่ในจังหวัดเกียงซางใต้ (South Gyeongsang หรือ Gyeongsangnam-do) ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของคาบสมุทรเกาหลี

แรก การแบ่งแยกประเทศออกเป็นสองส่วน ทำให้เกาหลีใต้ประสบภาวะความยุ่งยากทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตเกาหลีใต้ เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าตั้งอยู่ในเขตเกาหลีเหนือ ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเกาหลีใต้ส่วนใหญ่ จึงขาดแคลนพลังงานที่จะใช้ในการผลิต นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบอีกด้วย

ประการที่สอง เกาหลีใต้ขาดแคลนนักวิทยาศาสตร์ ช่างเทคนิค และผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจและการวางแผนกำลังคน ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพราะในช่วงที่ถูกยึดครอง ญี่ปุ่นแทบไม่เปิดโอกาสให้ชาวเกาหลีได้รับการฝึกฝนในเรื่องดังกล่าว ประการที่สาม สภาวะทางการเมืองและสังคม ไม่เอื้อต่อการกระตุ้นให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต ประการที่สี่ ภาวะเงินเฟ้อที่ญี่ปุ่นได้สร้างขึ้นจนสิ้นสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ต้องย่ำแย่ลงไปอีก ประการที่ห้า ชาวเกาหลีใต้ขาดแคลนปุ๋ยเพื่อใช้ในการเพาะปลูก เนื่องจากเกาหลีเหนือจะจับการส่งปุ๋ยมาให้ และประการที่หก การเพิ่มขึ้นของประชากรที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากอัตราการเกิดและการอพยพเข้าของประชาชนจากเกาหลีเหนือในช่วงสงครามเกาหลี ทำให้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เกาหลีใต้ในขณะนั้นไม่มีสินค้าที่จะส่งออก ไม่มีเงินตราที่จะสั่งสินค้าเข้า

และไม่มีเงินทุนที่จะนำไปพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

จากปัญหาความยุ่งยากดังกล่าว รัฐบาลเกาหลีใต้ต้องขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองเกาหลีใต้อยู่ในขณะนั้น เพื่อดำเนินโครงการปฏิรูปทางสังคมและเศรษฐกิจ หนึ่งในบรรดาโครงการที่สำคัญ คือ การปฏิรูปที่ดิน เพื่อขจัดความทุกข์ยากของชาวนา ซึ่งใน ค.ศ. 1948 ทางสหรัฐอเมริกาได้แจกจ่ายที่ดิน ซึ่งฝ่ายญี่ปุ่นถือครองในช่วงที่เกาหลีตกเป็นอาณานิคมให้แก่ชาวนา รวมถึงผืนดินที่มีการเช่า โดยรัฐบาลได้ซื้อจากเจ้าของแล้วนำมาขายให้แก่ผู้เช่าในราคาที่เป็นธรรม

จากปัญหาที่เกาหลีใต้ต้องเผชิญ ภายหลังการได้รับเอกราช และผลของสงครามเกาหลี ถือว่าจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการแก้ไขฟื้นฟู แต่ด้วยข้อจำกัดด้านทรัพยากรและการที่ประเทศต้องถูกแบ่งแยก จึงเป็นปัจจัยขัดขวางกระบวนการสร้างอันตัมตัม และความกลมเกลียวกันในสังคม ภาวะความวุ่นวายในสังคมและความยุ่งยากทางเศรษฐกิจ จึงไม่เกื้อหนุนต่อการปลูกฝังประชาธิปไตย ซึ่งใน ค.ศ. 1948 มีสิ่งแสดงให้เห็นว่า สถานการณ์ในเกาหลีใต้เลวร้ายลง มิใช่เฉพาะอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตวิทยาทางสังคม อันเนื่องมาจากประเทศถูกแบ่งแยกและภาวะความแร้นแค้นทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่หากยังเกิดกรณีการก่อเหตุความไม่สงบของเหล่าทหารในพื้นที่ยอชุนและซุนซอน

(Yosu-Sunchon) ในจังหวัดจอลลาใต้ (South Jeolla หรือ Jeollanam-do) และที่เมืองแทกู (Taegu) ในจังหวัดเกียงซางเหนือ (North Gyeongsang หรือ Gyeongsangbuk-do) สถานการณ์เหล่านี้ กลายเป็นความจำเป็น ที่จะต้องมีรัฐบาลที่เข้มแข็งเข้ามาแก้ไขปัญหา

2. ความขัดแย้งระหว่างเกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้และการเกิดสงครามเกาหลี
การแบ่งเกาหลีออกเป็นสองส่วน และความขัดแย้งที่ทวีความรุนแรงจนกลายเป็นสงครามในเวลาต่อมา ถือว่ามีผลกระทบอย่างมากต่อกระบวนการสร้างประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ ทั้งนี้สืบเนื่องจากความกลมเกลียวกันของคนในชาติ และการตัดสินใจความขัดแย้งโดยใช้เหตุผล ถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐาน ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะถ้าความความขัดแย้งกลายเป็นสงคราม ประเทศย่อมเผชิญกับปัญหาความมั่นคง และการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมย่อมเผชิญกับข้อจำกัดในด้านสิทธิและเสรีภาพ เพราะรัฐบาลมักต้องการเพิ่มอำนาจของตนเองให้เข้มแข็ง เพื่อที่จะบังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างมีประสิทธิภาพ และระดมทรัพยากรที่จำเป็นต่อการทำสงคราม แต่หากรัฐบาลใช้อำนาจดังกล่าว โดยมีเจตนาอื่นแอบแฝงอยู่ด้วย อาทิ เช่น ความต้องการครองอำนาจอย่างยาวนาน ย่อมขัดต่อหลักการประชาธิปไตย

ความขัดแย้งระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ที่ปะทุขึ้นเป็นสงครามเกาหลี ได้มีผลให้

กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ ประสบภาวะชะงักงันไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพราะในภาวะสงคราม ประธานาธิบดีอียีซังมันสามารถใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ ในการรักษาอำนาจทางการเมืองของเขา แต่ในบางครั้งก็ไม่สามารถดำเนินการตามอำเภอใจ ดังความพยายามที่จะเลื่อนการเลือกตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้มีขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1950 ออกไป แต่ถูกกดดันจากสหรัฐอเมริกาอย่างหนัก ในที่สุดรัฐบาลประธานาธิบดีอียีซังมันต้องจัดการเลือกตั้งขึ้น ภายใต้การดูแลของสหประชาชาติ อย่างไรก็ตาม ประธานาธิบดีอียีซังมันก็ยังสามารถกุมอำนาจทางการเมืองต่อไปได้อีก และในการทำสงครามกับฝ่ายเกาหลีเหนือ ผู้นำเกาหลีใต้ก็เห็นว่าแทบไม่มีความจำเป็นที่จะขอความร่วมมือกับพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ที่ครองเสียงข้างมากในสมัชชาแห่งชาติอยู่ในขณะนั้น (ช่วง ค.ศ. 1950-1954) และมีความขัดแย้งอย่างเปิดเผยกับฝ่ายรัฐบาล ส่วนฐานอำนาจทางการเมืองของประธานาธิบดีอียีซังมันนั้นได้แก่ พรรคการเมืองฝ่ายขวาที่มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ และกลุ่มสมาชิกสมัชชาแห่งชาติที่ไม่สังกัดพรรคการเมือง ซึ่งได้รับการอุปถัมภ์ค้ำจุนจากฝ่ายรัฐบาล (Buzo, 2002)

ภายหลังจากสงครามเกาหลีสงบลง ชาวเกาหลีใต้ต่างตระหนักถึงภารกิจอันดับแรก คือ การแสวงหาความอยู่รอดและการฟื้นฟูบูรณะประเทศ เพราะสงครามมิใช่เพียงทำให้ประชาชนล้มตาย บาดเจ็บ ถูกลักพา สูญหาย

และไร่ที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่ยังทำให้โรงงานอุตสาหกรรมและสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้รับความเสียหาย ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้มีเฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีปัญหาด้านสังคมเกิดขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ ความหวังของชาวเกาหลีที่ต้องการเห็นประเทศกลับมารวมกัน ก็ได้ถูกทำลายไปด้วย อย่างไรก็ตาม ภายใต้ภัยพิบัติจากสงคราม กลับเอื้อประโยชน์ให้แก่ประธานาธิบดีช็องมัน ที่จะปลุกกระแสความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวภายในชาติ ด้วยการดำเนินนโยบายการต่อต้านคอมมิวนิสต์ และภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ จึงเป็นการยากที่กลุ่มทางการเมืองและสังคมต่าง ๆ จะพัฒนาขึ้น เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายรัฐบาล

3. บทบาทของสหรัฐอเมริกา
ภายหลังจากญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐอเมริกาได้ส่งกองทัพอากาศเข้ามาในพื้นที่ได้เส้นขนานที่ 38 เพื่อปฏิบัติการภารกิจปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น การจัดส่งชาวญี่ปุ่นที่มาปกครองและประกอบธุรกิจ ในเกาหลีกลับประเทศ การฟื้นฟูกฎระเบียบ การจัดตั้งรัฐบาลตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อทำการเร่งบูรณะประเทศ การฝึกอบรมชาวเกาหลีให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการปกครองตนเอง และเพื่อให้บรรลุกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว สหรัฐอเมริกาจึงจัดตั้งรัฐบาลทหารเพื่อปกครองเกาหลีในระหว่าง ค.ศ. 1945-1948 ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาได้ตั้งเป้าหมายในการปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตยให้แก่เกาหลี แต่

ก็ไม่สามารถทำให้เป้าหมายดังกล่าวเป็นจริงขึ้นมาได้ (Pak, 1980)

ดังที่นำเสนอมาแล้วว่าสถานการณ์ในเกาหลีใต้ ทั้งภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองและสงครามเกาหลี ทำให้รัฐบาลในขณะนั้นต้องการมีอำนาจเพิ่ม ในการกำหนดและบังคับใช้กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของประเทศ และในขณะเดียวกัน ก็เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายในการครองอำนาจที่ยาวนานของบรรดาผู้นำในรัฐบาลเองด้วย เมื่อพิจารณาในส่วนของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตและการให้การคุ้มกันพันธมิตร จากสถานการณ์ที่เกาหลีใต้เผชิญอยู่ในขณะนั้น สหรัฐอเมริกาตระหนักว่ารัฐบาลเกาหลีใต้โดยลำพังคงไม่สามารถฝ่าฟันปัญหาด้านสังคมและการเมืองที่รุนแรงได้ ดังกรณีเหตุการณ์การก่อความวุ่นวายที่เกาะเจจู (Cheju หรือ Jeju) ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1948 ซึ่งเป็นผลให้มีผู้เสียชีวิตถึง 30,000 คน และกว่าที่ฝ่ายรัฐบาลจะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ก็จบจนถึงฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. 1949 ด้วยเหตุนี้ สหรัฐอเมริกาจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการให้ความช่วยเหลือรัฐบาลเกาหลีใต้ เพื่อให้รอดพ้นจากการคุกคามของคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือ และรวมถึงอิทธิพลจากจีนและสหภาพโซเวียต

สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของเกาหลีได้อย่างมาก ซึ่งในช่วงแรกที่สหรัฐอเมริกายึดครอง แทบ

จะไม่มีสิ่งแสดงว่าภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมเกาหลีใต้ได้มีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น เหตุผลก็คือการขาดแคลนเงินทุนและการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และทักษะ เพื่อปฏิบัติงานทั้งในส่วนของราชการและเอกชน แต่เมื่อเข้าสู่ทศวรรษที่ 1950 และตอนต้นทศวรรษที่ 1960 ความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาให้กับเกาหลีใต้ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก (Cumings, 1997) แม้ความช่วยเหลือเหล่านี้ ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของเกาหลีใต้โดยรวมกระเตื้องขึ้น แต่ผลในด้านลบได้ปรากฏขึ้นควบคู่กันไป เพราะความช่วยเหลือทำให้รัฐบาลและระบบราชการมีความเข้มแข็ง จนสามารถสร้างผลประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจ ในขณะที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านยังอ่อนแอ และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมยังไม่ก่อตัว ด้วยเหตุนี้ ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลจึงไม่เข้มแข็ง ผลที่เกิดขึ้นตามมาคือปัญหาการใช้อำนาจเกินขอบเขตและการคอร์รัปชัน ซึ่งในที่สุด ก็ได้บั่นทอนความชอบธรรมของรัฐบาลเอง

4. อิทธิพลของลัทธิขงจื้อ หลักการของลัทธิขงจื้อมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพของสังคม การยึดหลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองกับผู้อยู่ภายใต้การปกครอง บิดากับบุตร ภรรยากับสามี ผู้มีอาวุโสกว่ากับผู้อ่อนอาวุโส และเพื่อนกับเพื่อน โดยในโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน ได้กำหนดให้ประชาชนจะต้องเชื่อฟังและจงรักภักดี โดยให้ถือว่าความจงรักภักดีมี

ความสำคัญมากกว่าการเชื่อฟัง นอกจากนี้ ผู้อยู่ภายใต้การปกครองต้องให้ความเคารพ ให้เกียรติ และรับใช้ผู้ปกครอง ผลของความจงรักภักดีจะทำให้ผู้ปกครองและผู้อยู่ภายใต้การปกครอง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ แม้จะบ่งบอกถึงความไม่เท่าเทียมกัน แต่ได้ถูกพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม ถ้าหากนำมาซึ่งสันติและความกลมเกลียวกัน

ความสัมพันธ์ในเชิงคู่ของลัทธิขงจื้อ ได้กลายเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์แบบลำดับชั้น และความไม่เท่าเทียมกันของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในแนวดิ่ง และต่อมามีการนำแนวคิดเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ และการมีเจตนาดีในการเคารพเชื่อฟังผู้รวมเข้าไป แนวคิดเหล่านี้ได้มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดสังคมที่ผู้ปกครองมีอำนาจ โดยประชาชนต้องให้ความจงรักภักดีต่อผู้ปกครอง ผู้อ่อนอาวุโสจะให้ความเคารพต่อผู้ที่มีอาวุโสมากกว่า บุตรจะต้องรู้จักตอบแทนบุญคุณและเชื่อฟังต่อบิดาและมารดา

ลัทธิขงจื้อจากจีนเข้ามาเผยแพร่ในเกาหลีสมัยอาณาจักรโคเรีย (Koryo) ตอนปลาย⁴ และได้มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสมัยนั้น เมื่อลัทธิขงจื้อใหม่ (Neo-Confucianism) ปรากฏขึ้นในจีน ชาว

⁴ อาณาจักรโคเรียหรือโคเรีย (Koryo) มีอำนาจอยู่ระหว่าง ค.ศ. 918-1392

เกาหลีก็ได้ให้การยอมรับ มีการจัดตั้งสถาบันในระดับชาติขึ้นทำการสอน ศาลเจ้าชงจ็องได้รับการก่อตั้งขึ้นในเมืองหลวง มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาลัทธิชงจ็อง และในสมัยราชวงศ์โจซอน (Choson Dynasty) ในระยะเวลาถัดมา ลัทธิชงจ็องถือได้ว่ามีบทบาทอย่างมากในเกาหลี ทั้งในด้านการเมืองและสังคม จากอิทธิพลของลัทธิชงจ็องที่มีต่อสังคมเกาหลีดังกล่าว จึงมีส่วนเกื้อกูลต่อการรวบอำนาจทางการเมืองของประธานาธิบดีช็องมัน โดยอาศัยการตีความตามแนวคิดที่ว่า ผู้ปกครองไม่เพียงแต่ได้รับความเชื่อฟัง หากแต่ยังได้รับความเคารพนับถือ เกียรติและการรับใช้จากประชาชน นอกจากนี้ประชาชนในฐานะผู้อยู่ภายใต้การปกครอง จะต้องทำหน้าที่ของประชาชนที่ดีตามหลักการของลัทธิชงจ็อง

5.วัฒนธรรมทางการเมืองของเกาหลี ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าลัทธิชงจ็องได้มีการถือปฏิบัติกันตั้งแต่สมัยโคเรีย คำสอนของลัทธิดังกล่าวจึงกลายเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมการเมืองในเกาหลี ที่สนับสนุนค่านิยมแบบอำนาจนิยม กระบวนการการกล่อมเกลากองเมืองที่เน้นการยอมรับในอำนาจ และลำดับชั้นในความสัมพันธ์ อันหนึ่ง ผลจากการรวมศูนย์อำนาจและการครอบงำของระบบราชการในสมัยราชวงศ์โจซอน และอิทธิพลของระบอบอำนาจนิยมที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน จึงมีส่วนทำให้ชาวเกาหลีต้องคล้อยตามและยอมรับในค่านิยมดังกล่าว

อิทธิพลของลัทธิชงจ็องในสังคมเกาหลีก่อให้เกิดกลุ่มยางบาน (yangban) หรือชนชั้นอภิสิทธิ์ชนขึ้น ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองและชนชั้นนำของสังคม ซึ่งสืบทอดเชื้อสายกันทางสายโลหิต จึงส่งผลให้การเลื่อนสถานะหรือพลวัตรทางสังคมเป็นไปอย่างจำกัด ประชาชนหรือสามัญชนมีข้อจำกัดในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ สังคมในลักษณะนี้จึงขาดปัจเจกชน ซึ่งสภาพเช่นนี้ได้ถือเป็นอุปสรรคต่อการก่อตัวของพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสังคมเกาหลีสมัยใหม่ (Pak, 1980) การต่อสู้ระหว่างขุนนางหรือนักปราชญ์ด้านชงจ็องต่างสำนัก และการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายในราชสำนักโจซอน ได้มีอิทธิพลต่อการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นตัวบุคคลในระยะเวลาต่อมา

ด้วยเหตุนี้ ในสมัยที่ประธานาธิบดีช็องมันปกครองเกาหลี ชาวเกาหลีส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับแนวคิดทางการเมืองที่เน้นการแข่งขัน ด้วยเหตุนี้แนวคิดการมีพรรคการเมืองฝ่ายค้านหรือการมีความเห็นแตกต่างจึงถูกตั้งข้อสงสัยซึ่งในความเป็นจริงแนวคิดเกี่ยวกับการแข่งขันในทางการเมือง เพื่อหาเสียงหรือผู้สนับสนุน ถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของพัฒนาการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพราะการมีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ถือเป็นมิติหนึ่งที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อให้ฝ่ายรัฐบาลได้รับรู้ จึงกล่าวได้ว่าในช่วงที่ประธานาธิบดีช็องมันเป็นผู้นำเกาหลีได้ ลัทธิ

ขงจื้อยังมีอิทธิพลต่อชาวเกาหลีใต้ส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงทำให้รัฐบาลละเลยถึงความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน สภาพการณ์เช่นนี้ จึงเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้ประธานาธิบดีอีซึงมันปกครองประเทศแบบเผด็จการอำนาจนิยม

6.บุคลิกภาพของประธานาธิบดีอีซึงมัน อีซึงมันเกิดเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1875 ในครอบครัวยางบาน (yangban) ได้รับความศึกษาตามแบบขงจื้อ ก่อนที่จะได้รับการศึกษาตามแบบตะวันตก ในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มเพื่อควมมีอิสระ ซึ่งทำการต่อสู้เพื่อปฏิรูปประชาธิปไตย เมื่อทางกลุ่มถูกยุบ เขาได้ถูกจับกุมคุมขัง ในเวลาที่อยู่ในคุก อีซึงมันได้หันมานับถือศาสนาคริสต์ และเขียนผลงานขึ้นมาชิ้นหนึ่ง ภายใต้ชื่อ “จิตวิญญาณแห่งความเป็นอิสระ (The Spirit of Independence)” ต่อมาในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1904 อันเป็นช่วงที่ญี่ปุ่นใกล้ยึดครองเกาหลี อีซึงมันได้รับการปล่อยตัวออกจากคุกภายใต้การนิรโทษกรรม สถานการณ์ในช่วงนั้นทำให้เขาต้องเดินทางออกจากเกาหลี เนื่องจากไม่มีวิธีการต่อสู้อื่นใดที่จะทำให้เกาหลีคงความเป็นเอกราช แต่ด้วยการสนับสนุนของสหรัฐอเมริกา อีซึงมันสามารถสำเร็จการศึกษาในช่วง ค.ศ. 1905-1910 ที่มหาวิทยาลัยจอร์จ วอชิงตัน (George Washington University) มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) และได้รับปริญญา

เอกทางด้านรัฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยปรินซ์ตัน (Princeton University)

อีซึงมันกลับเกาหลีใน ค.ศ. 1910 แต่เขาไม่มีโอกาสที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เนื่องจากเกาหลีได้ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่น อีซึงมันจึงเดินทางกลับไปยังฮาวาย และเริ่มรณรงค์เรียกร้องเอกราชให้กับเกาหลี เขาได้ทำหน้าที่ในฐานะประธานาธิบดีของรัฐบาลชั่วคราว (Provisional Government) ใน ค.ศ. 1919 แต่ความพยายามของเขาในการประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อต่อต้านญี่ปุ่น ประสบความล้มเหลว รวมถึงการขอความร่วมมือทางทหารจากรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ให้แก่รัฐบาลชั่วคราว อย่างไรก็ตาม ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลชั่วคราวได้ประกาศสงครามต่อญี่ปุ่น และภายหลังจากที่ญี่ปุ่นยอมจำนน อีซึงมันซึ่งในขณะนั้นอายุ 70 ปี ได้เดินทางกลับเกาหลีในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1945

ถึงแม้อีซึงมันได้ร่วมต่อสู้เพื่อเอกราชของเกาหลีเป็นเวลาหลายสิบปี และสำเร็จการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ แต่เขากลับขาดประสบการณ์ที่แท้จริงในทางการเมือง เขาประเมินตนเองมากเกินไปในด้านคะแนนความนิยมชมชอบ โดยการกล่าวอ้างว่าชาวเกาหลีหลายล้านคนกำลังรอคอยการกลับของเขา แต่การที่จากเกาหลีไปหลายปี ได้ทำให้เขาขาดความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นไปในเกาหลี (Kleiner, 2001)

ในด้านบุคลิกภาพ ความเชื่อและปรัชญาของช็องมัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของเขา เมื่อเข้าดำรงตำแหน่งผู้นำเกาหลีใต้ อุดมการณ์ทางการเมืองที่เขายึดถือ ก็คือ การต่อต้านญี่ปุ่นและการต่อต้านคอมมิวนิสต์ เขามีความเชื่อว่าเขาไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามกติกาประชาธิปไตยได้อย่างเคร่งครัด ถ้าหากภัยคุกคามจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ยังคงอยู่ ประธานาธิบดีช็องมันยังมีความเห็นอีกว่าเกาหลีจะไม่สามารถเป็นเอกราชที่สมบูรณ์ ตราบเท่าที่เกาหลีเหนือยังอยู่ภายใต้การปกครองของฝ่ายคอมมิวนิสต์ (Hahn, 2001) ท่าทีของเขา เช่นนี้ จึงขัดต่อหลักการประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์หรือวิธีการคิด สามารถที่จะอยู่ร่วมกันหรือทำงานร่วมกันได้ ถ้าแต่ละฝ่ายให้ความเคารพซึ่งกันและกัน แต่สำหรับประธานาธิบดีช็องมัน เขากลับมีแนวโน้มเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป ดังนั้นการประนีประนอมหรือการยอมรับในความคิดเห็นแตกต่างของบุคคลอื่น จึงแทบจะไม่ปรากฏ ดังนั้น เขาจึงไม่สนับสนุนการก่อตั้งและกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมือง ถึงแม้ว่าเขาจะจัดตั้งพรรคเสรี (LP) เพื่อเป็นหลักประกันด้านความชอบธรรมให้เขาอยู่ในอำนาจก็ตาม จากบุคลิกภาพ ความเชื่อและปรัชญาของประธานาธิบดีช็องมันดังกล่าว จึงเป็นผลให้รัฐบาลของเขาที่ปกครองเกาหลีใต้ระหว่าง ค.ศ. 1948-1960 กลายเป็น

รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม และในที่สุดต้องพ้นจากอำนาจไป โดยการชุมนุมขับไล่ของประชาชน

ในบรรดาปัจจัยที่ทำให้ประธานาธิบดีช็องมันใช้อำนาจการปกครองแบบอำนาจนิยมนี้ คงไม่อาจจะระบุได้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลมากที่สุด เพราะสถานการณ์ที่เกาหลีใต้เผชิญอยู่ในขณะนั้น ถือว่ามีความเปราะบางต่อการอยู่รอด รวมถึงหากสหรัฐอเมริกาไม่ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือทั้งในช่วงก่อนและหลังสงครามเกาหลี และจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ รัฐบาลจึงใช้เป็นเงื่อนไขในการเพิ่มอำนาจ แต่ผลในทางลบที่เกิดขึ้น ก็คือ การเพิ่มอำนาจนั้นกลับเป็นไปเพื่อรักษาอำนาจของผู้นำ

บทสรุป

ประธานาธิบดีช็องมันปกครองเกาหลีใต้เป็นระยะเวลา รวม 12 ปี แต่จากสิ่งที่เขาและรัฐบาลที่เขาเป็นผู้นำดำเนินการ กลับแสดงให้เห็นว่าหลักการประชาธิปไตย มิได้มีการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ประธานาธิบดีและคณะรัฐบาลพยายามที่จะรวบอำนาจ โดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์ของการปกครองตามวิถีทางประชาธิปไตย ยิ่งไปกว่านั้น ประธานาธิบดีช็องมันยังใช้วิธีการที่มีชอบด้วยกฎหมาย ทำการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ตนเองอยู่ในตำแหน่งผู้นำโดยไม่จำกัดวาระ กฎหมายความมั่นคงที่บังคับใช้ เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลตีความ ไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลและ

พรรคที่เป็นรัฐบาล โดยไม่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐกลายเป็นเครื่องมือทางการเมือง ในการปราบปรามผู้มีความคิดเห็นแตกต่างหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล พรรครัฐบาลสามารถอาศัยกลไกของรัฐในการเอาชนะการเลือกตั้ง สิ่งเหล่านี้จึงเป็นมูลเหตุสำคัญ ที่ทำให้ระบอบอำนาจนิยมของประธานาธิบดีซึ่งมันต้องสิ้นสุดลงในเวลาต่อมา

ส่วนสถานการณ์และปัจจัยที่ทำให้ประธานาธิบดีคนแรกของเกาหลีใต้ใช้อำนาจในการปกครอง โดยละเลยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ได้แก่ สถานการณ์ของประเทศภายหลังการก่อตั้งความขัดแย้งระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ สงครามเกาหลี บทบาทของสหรัฐอเมริกา อิทธิพลของลัทธิขงจื้อ วัฒนธรรมการเมืองของเกาหลี และบุคลิกภาพของประธานาธิบดีซึ่งมันเอง จากสถานการณ์และปัจจัยเหล่านี้ต่างไม่เกื้อหนุนต่อการปกครองตามวิถีทางประชาธิปไตย และที่สำคัญในช่วงที่ญี่ปุ่นเข้ามาปกครอง ชาวเกาหลีส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง

ผลกระทบอันสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ภายหลังจากที่ประเทศถูกแบ่งแยกและการเกิดสงครามเกาหลี ได้กลายเป็นเงื่อนไขที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เข้มแข็งเพื่อบังคับใช้กฎหมายและระเบียบ เพื่อเป็น

หลักประกันให้ประเทศอยู่รอด ดังนั้นการถกเถียงถึงรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเต็มที่ จึงกลายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญรองลงไป และถึงแม้สหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนให้เกาหลีใต้ปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ความขัดแย้งในคาบสมุทรเกาหลีในขณะนั้น ไม่สามารถทำให้สหรัฐอเมริกาทุ่มเทความพยายามในเรื่องดังกล่าวได้ สหรัฐอเมริกากระทำได้เพียงการแนะนำให้รัฐบาลประธานาธิบดีซึ่งมันจัดการเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กำหนด ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเยียวยาปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่เหตุที่ประธานาธิบดีซึ่งมัน มีเจตนาดีในเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน และให้ความสำคัญในการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ จึงทำให้การใช้อำนาจของเขาตลอดระยะเวลาที่ปกครองเกาหลีใต้ มีลักษณะเผด็จการอำนาจนิยม

ในบรรดาปัจจัยที่ทำให้ประธานาธิบดีซึ่งมันใช้อำนาจการปกครองแบบอำนาจนิยมนี้ คงไม่อาจจะระบุได้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลมากที่สุด เพราะสถานการณ์ที่เกาหลีใต้เผชิญอยู่ในขณะนั้น ถือว่ามีผลกระทบต่อการอยู่รอด โดยเฉพาะความขัดแย้งที่นำไปสู่สงครามเกาหลี และในขณะเดียวกัน บุคลิกภาพของผู้นำคนแรกของเกาหลีใต้เอง ก็โน้มเอียงไปในทางต่อต้านการมีความคิดเห็นแตกต่างหรือการประนีประนอม สภาพดังกล่าว จึงกลายเป็นอุปสรรคอันสำคัญต่อการที่หลักการประชาธิปไตยจะหยั่งรากและเติบโต

บรรณานุกรม

- Buzo, Adrian. 2002. *The Making of Modern Korea*. New York: Routledge.
- Cumings, Bruce. 1997. *Korea's Place in the Sun: A Modern History*. New York: W.W. Norton & Company.
- Eckert, Carter J., Ki-baik Lee, Young Ick Lew, Michael Robinson, and Edward W. Wagner. 1990. *Korea: Old and New a History*. Seoul: Ilchokak Publishers.
- Hahn, Ki-shik S.J. 2001. "Political Leadership in Korean Politics" in *Understanding Korean Politics*. Kil, Soong Hoom and Chung-in Moon. eds. Albany: State University of New York Press.
- Kil, Soong Hoom. 2001. "Development of Korean Politics-A Historical Profile" in *Understanding Korean Politics*. Kil, Soong Hoom and Chung-in Moon. eds. Albany: State University of New York Press.
- Kim, Hyung-A. 2004. *Korea's Development under Park Chung Hee: Rapid Industrialization, 1961-79*. London: RoutledgeCurzon.
- Kleiner, Juergen. 2001. *Korea: A Century of Change*. London: World Scientific Publishing Co., Pte. Ltd.
- Lee, Ki-baik. 1984. *A New History of Korea*. translated by Edward W. Wagner with Edward J. Shultz, Seoul: Ilchokak Publishers.
- Nahm, Andrew C. 2002. *Korea: Tradition and Transformation*. Seoul: Hollym International Corp.
- Pak, Chi-Young. 1980. *Political Opposition in Korea, 1945-1960*. Seoul: Seoul National University Press.

